

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Probatur ulteriùs scientiam conditionatam esse ad providentiam
necessariam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

quã disposi-
tionem scire
quis debet
quomodo even-
tum actio
que sit ha-
bitura.

incipiat scire debet, quem eventum actio ejus sit habitura, alioqui feretur in incertum, ejusque operatio ut dixi frustrabilitati erit obnoxia. Deus ergo, cum non nisi prudentissime agere possit, prius, hæc omnia perfecta habeat oportet, quam decernat. Imò nisi antequam det auxilium, & media ad rei alicujus effectiorem adhibeat, sciat, si dentur, quid factura sint, & quem res exitum habitura, nihil prudenter statuet, sed incerto semper modo, planèque fallibili procedet.

IV.
Scientia simplici
intelligentia ad re-
ad de crea-
tione, præfer-
tim liberis,
disponendi
non sufficit.

Dices: Deus per scientiam simplicis intelligentiæ diversa media cognoscet, quæ efficere talem actum possunt. & finem illum consequi, ergo talis actus & finis est per illa media possibilis; sed Deus velle potest quicquid est possibile, & eo modo quod est possibile; ergo. Respondetur aliud quoad hoc esse de causis necessariis, aliud de liberis. Quod ergo media illa possint talem actum efficere, non sufficit, nam possunt etiam illum non efficere, nec aliter eum efficere possunt, nisi ex consensu voluntatis; hæc enim est natura mediorum indifferentium, ut voluntatem suam relinquunt libertati. Si ergo media relinquuntur naturis suis, solum velle potest Deus ut possint, seu ut voluntas per ea queat ejusmodi actum elicere: si autem absolute velit Deus hunc actum per istud medium fieri, quando aliâ voluntas non erat per illud actum hic & nunc elicitura, infertur vis voluntati, & nec ipsa, nec medium suæ relinquuntur naturæ.

Deus volun-
tatis & me-
dia debet
naturis suis
relinquere.

V.
Obijc. Prin-
cipia omnia
hujus actus
precedunt
scientiam
conditiona-
tam.

Respondent Deum antecedenter ad scientiam conditionatam habere omnia ad actum illum liberum elicendum requisita: voluntas enim collativa auxilii, seu medii ad illum requisiti, voluntas item concurrendi in actu primo præcedunt scientiam conditionatam, hæc etenim supponit effectum conditionatæ futurum; ergo à fortiori supponit voluntatem collativam auxilii, & concurrendi in actu primo. Cum ergo Deus ante scientiam conditionatam habeat omnia principia ad actus hujus productionem necessaria, quidni uti illis poterit pro illo priori, si voluerit?

VI.
Resp. Prin-
cipia hujus ac-
tus non esse
proximè ex-
pedita sine
scientia con-
ditionatâ.

Sed contra: nam etiam si concederetur totam vim purè physicam, seu physice influentem & absolute antecedentem, præcedere scientiam conditionatam, non tamen sequitur posse sine hac scientiâ virtutem illam prodire in actum, & esse proximè expeditam quoad operandi modum; ad hoc namque requiritur, ut possit Deus prudenter in suis operationibus procedere, & infallibiliter finem per hoc vel illud medium assequi; alioqui expedita esset frustrationi ejus voluntas; intendens quippe dare medium efficax, daret interdum inefficax, nisi prius sciat quid, dato tali auxilio, voluntas sit factura. Cum ergo hoc per solam scientiam simplicis intelligentiæ non noverit, sed tantum per scientiam conditionatam, nihil nisi ex hujus directione statuere potest: perinde enim est apud Deum, non posse omnino statuere, & non posse statuere prudenter.

Perinde est
Deo non posse
omnino sta-
tuere, & non
posse statuere
prudenter.

VII.
Conditiona-
le nil ponit
in esse.

Adde, non videri necessarium, ut ulla volitio, aut principium actus conditionatæ futuri præcedat actu & absolute; nam ad conditionatam existentiam effectus, sufficit conditionata similiter existentia causa; conditionale autem nil ponit in esse, sed solum poneret, si illa conditionalia de facto ponerentur. Unde causa posita in esse absoluto, poneret absolute, quod in esse conditionato ponit conditionatè.

SECTIO SEXTA.

Probatur ulterius scientiam conditionatam esse ad Providentiam necessariam.

NECESITAS scientiæ conditionatæ ad providentiam probatur secundò: nam secundum contrariæ sententiæ Auctores conducere potest ad providentiam; unde P. Arriaga hic, Disp. 32. sect. 4. num. 43. ait conferre scientiam conditionatam ut Deus suavius gubernare possit creaturas, ergo potest hæc scientia antecedere Providentiam, & in rerum dispositionem influere, Deum scilicet in iis ad hos vel illos fines ordinandis dirigendo: ergo de facto antecedit Providentiam, & in eam influit, imò non potest non influere, Deumque in rerum dispositione non dirigere: non enim dirigit efficienter, seu aliquid in Deo producendo, sed formaliter, & per seipsam. Ac proinde scientiam conditionatam dirigere volitionem aliquam Dei, & in eum influere, aliud nihil est, quam hanc scientiam & illam volitionem simul in Deo existere: alioqui, ut rectè notant Recentiores aliqui, dicere quis posset, hominem aliquem finari posse cum plenâ advertentiâ malitiæ, & nihilominus advertentiam illam in hunc ejus actum non influere, quod omnes merito censent esse impossibile. Et quærem ab his Auctoribus, dum dicunt scientiam mediam efficere interdum, ut Deus suavius creaturas rationales gubernet; quærem in quam, quid aliud sit suavis hæc gubernatio ex parte Dei, quam volitionis divinæ & hujus scientiæ coexistentia.

I.
Si scientiâ
conditiona-
ta possit in
providen-
tiam influe-
re, de facto
in eam in-
fluit.

Scientiâ con-
ditionatâ
dirigit vo-
luntatem
formaliter,
& per seip-
sam.

Probatur tertio: Providentia Dei esse debet perfectissima, ac proinde disponere per illam de re nullâ potest Deus, nisi omnibus perpensis, quæ quovis modo ad hanc dispositionem queunt conducere, ita nimirum, ut nihil occurrere novi possit, quod antea non cogitaverit; hoc enim summi Numinis præstantia, hoc infinitæ sapientiæ ratio postulat, perfectissimæque providentiæ excellentia, & retractationem omnem ac mutationem excludens: sed cognitio effectus sub conditione futuri, actus liberi exempli gratiâ si tale vel tale detur auxilium, est circumstantia, quæ multum conferre potest ad hujusmodi auxilii collationem; ergo hoc cognosci prius debet, quam Deus de auxilio illo disponat: contingere enim potest, ut sit causa, cur non hoc, sed aliud auxilium donet: & sic de aliis.

II.
Ex summa
divina pro-
videntiâ per-
fectione est
dirigit scientiâ
mediam
esse ad eam
necessariam.

Cognitio rei
sub conditio-
ne futuri
conferet ad
providen-
tiam.

Probatur quarto: Dei dignitas & perfectio requirit, ut quovis instante possit liberè & infallibiliter peccatorem convertere; hoc autem sine scientiâ conditionatâ fieri non posse, videtur manifestum; ergo. Major communi Theologorum consensu admittitur, estque mens S. Augustini, passim docentis penes Deum esse humanam voluntatem in quacunque velit partem inflectere, Cui, inquit, volenti salvum facere, nullum hominis resistit arbitrium. Imò ipsa divinæ literæ hoc testantur, dicentes in manu Dei esse corda regum: quod alio modo intelligi nequit, quam quia Deus per scientiam conditionatam prævidens quid humana voluntas, hoc vel illo dato auxilio sit factura, possit ejusmodi auxilium, seu gratiam congruam dare, ex vi cujus infallibiliter semper, quicquid Deus vult, faciet.

III.
Liberè &
infallibiliter
Deus con-
vertet ne-
quis pecca-
torem sine
scientiâ con-
ditionatâ.

Quomodo
scientiâ con-
ditionatâ
conferat ad
infallibiliter
converten-
dum pecca-
torem.

Hoc

TOMVS I.

IV. Scientia simplicis intelligentiæ & visionis ad conversionem infallibilem peccatoris non sufficit.

Scientia visionis supponit media jam collata.

V. Successiva collatio mediæ conditæ ad certam conversionem peccatoris.

VI. Nec etiam sufficit cumulus mediæ conditæ certo instanti peccatori à Deo collatus.

VII. Sine scientiâ conditionatâ nequit Deus in dandis auxiliis facere majus beneficium electo, quam reprobo.

Hoc etiam affirmat S. Augustinus lib. 1. ad Simplicianum, quæst. secundâ: Si, inquit, veller Deus eorum misereri, posset ita vocare, quomodo illis aptum esset ut moverentur, & intelligerent: & intrâ: Eum cuius miseretur, ita vocat, quemadmodum scit ei congruere, ut vocentem non respuat. Hoc autem sine scientiâ conditionatâ fieri non posse videtur manifestum; nulla namque alia scientia ad hujusmodi media, infallibiliter inferentia consensum conferenda sufficit; scientia enim visionis supponit media seu auxilia jam data, cum supponat consensum elicatum, ergo à fortiori supponit media, hæc enim antecedunt consensum, cum sint illius causa, ergo dirigere Deum non potest ad illa media conferenda. Scientia autem simplicis intelligentiæ solum ostendit posse Petrum tali instanti per illa media converti, cum hoc nihilominus stare potest negatio conversionis: hæc ergo scientia sola ad infallibilem Petri pro determinato aliquo instanti conversionem non sufficit, ut latius dictum est sectione præcedente, numero tertio & quarto.

Dices: potest Deus tali instanti dare peccatori alia & alia auxilia, donec tandem consentiat. Contrâ si per primum non consentiat, non potest illo instanti consentire per reliqua, sic enim eodem reali instanti haberet actus contradictorios; non consentiendo enim primo medio non dicit, nolo converti per hoc medium, sed absolute, nolo converti: si ergo eodem instanti consentiret alteri medio, simul vellet & nollet converti. Adde, indignum esse Deo ut hoc modo procedat tentando, & quasi dubius de eventu, & successum quem auxilium sit habiturum, sed quicquid facit, ex certissimâ scientiâ faciat oportet, ad quod simpliciter necessaria est scientia conditionata.

Quod si quis dicat Deum dare simul posse cumulum auxiliorum, per quæ certò peccatorem convertat. Contrâ est primò: Deus enim de facto non hoc modo procedit, ergo de facto in suis operationibus certò non procedit. Contrâ secundò, non enim potest anima pro hoc statu ad tot simul auxilia, seu cogitationes attendere. Contrâ tertio, nam hoc etiam modo Deus non est perfectè, sed solum moraliter certus illo instanti de conversione peccatoris, nam cumulus ille mediæ, ut supponimus, non aufert homini libertatem, ergo posito etiam illo cumulo potest non converti, ergo ut Deus certò & infallibiliter peccatorem convertat, habere debet scientiam conditionatam.

Tandem sine scientiâ conditionatâ non potest Deus in dandis auxiliis majus beneficium electo præstare quam reprobo, cum sine eâ scire nequeat quodnam auxilium habiturum sit effectum in quo ratio majoris beneficii consistit. Ob eandem etiam causam non potest Deus sine scientiâ conditionatâ electos per media liberè efficacia ad gloriam infallibiliter perducere, cum non nisi per hanc scientiam cognoscere possit, quænam auxilia seu media sint efficacia, & habitura effectum. Ex quibus omnibus clarè meo judicio conficitur, ita necessariam ad providentiam esse scientiam conditionatam, ut sine eâ Deus de rebus, homine præsertim, & agentibus liberis, modo vel se digno, vel nobis congruo disponere non possit.

SECTIO SEPTIMA.

Solvuntur argumenta contententia Scientiam conditionatam ad Providentiam non requiri.

Obicitur primò: hinc sequi scientiam conditionatam, dum representat Deum dantem auxilium ex scientiâ simplicis intelligentiæ, seu naturali, representare eum ut operantem imperfectè. Respondetur representare illum imperfectè præcursive, seu non cum omni perfectione, quam in operando habet, cum scientia conditionata non representet seipsam: non tamen eum representat imperfectè negativè, seu cum negatione scientiæ conditionatæ, hic enim operandi modus est Deo impossibilis. Ratio autem est quia scientia conditionata, non ut cognita concurrat ad providentiam, sed in quantum per eam cognoscit Deus, quid homo, si in his vel illis circumstantiis detur ei tale auxilium, sit facturus: sicque in actu exercito Deum dirigit, non quasi in actu signato.

Objicit secundò P. Arriaga citatus num. 35. si scientia conditionata præcedat consensum, seu actus nostros, tolli eorum libertatem, quicquid enim antecedit, seu tenet se ex parte actus primi, si stare nequeat cum utràvis parte contradictionis, consensu scilicet vel negatione consensûs, tollit libertatem; sed scientia conditionata est ejusmodi, si enim sit de futuratione effectus, cum sit infallibilis, stare nequit cum negatione futurationis, & econtrâ, si per eam cognoscat Deus consensum non futurum.

Contrâ primò: ipsemet enim Arriaga num. 43. licet asserat scientiam conditionatam ad providentiam non esse simpliciter necessariam, ait nihilominus multum conferre ut Deus suavius gubernet creaturas racionales, ita scilicet vocationes & auxilia iis conferendo, ut singulare ipsis præstet beneficium, unum nimirum præ alio eligendo, hunc prædestinando per meritum, alium hoc modo non prædestinando, illum certissimè à peccato præservando &c. In his ergo casibus Deus hæc omnia ex directione scientiæ conditionatæ præstat, ergo hominum istorum consensum antecedit hæc scientia, & tenet se ex parte cause, æquè ac in nostro casu, & tamen non tollit eorum in operando libertatem, sic enim non suavius, sed planè violenter eos gubernaret, modoque creaturæ rationali non conveniente, vim scilicet inferendo voluntati, rationemque meriti destruendo, quæ in libertate semper fundatur. Unde non daret iis auxilia per modum singularis beneficii, hoc enim in eo situm est, ut auxilium tunc detur, quando per scientiam conditionatam præcitur homo, si detur, liberè præbitur consensum. Item non potest Deus hunc prædestinare per meritum, illum certissimè labi in peccatum permittere, quæ tamen per scientiam conditionatam fieri posse concedit Arriaga citatus, si ipso facto quoddam per hanc scientiam Deus isthæ præcitat, liberas, & consequenter ratio meriti & peccati destruat.

Hinc ergo constat scientiam conditionatam, quantumvis antecedit, non tollere actuum nostrorum libertatem. Nec sufficit si quis dicat, ideo non tollere quia non est necessaria: primò enim est necessaria ad illa à Deo præstanda, quæ numero præcedente attulimus. Deinde si antecedit, & à destruitur ne libertatem quantum-

I. Cognita representat Deum operantem aliquid scientiam conditionatam quomodo scilicet representat imperfectè.

II. Obi. Si alii nostros præcedat scientia media, tolli libertatem.

III. Varii modi sunt operantur scientiam conditionatam tolli libertatem.

Deum ex directione scientiæ conditionatæ præstat, ergo hominum istorum consensum antecedit hæc scientia, & tenet se ex parte cause, æquè ac in nostro casu, & tamen non tollit eorum in operando libertatem, sic enim non suavius, sed planè violenter eos gubernaret, modoque creaturæ rationali non conveniente, vim scilicet inferendo voluntati, rationemque meriti destruendo, quæ in libertate semper fundatur.

IV. Quod scientiam conditionatam non tollere quia non est necessaria ad illa à Deo præstanda, quæ numero præcedente attulimus. Deinde si antecedit, & à destruitur ne libertatem quantum-